

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L.**, bývajúceho v S., zastúpeného J., advokátom so sídlom v Ž., proti žalovanému **R.**, bývajúcemu v R., **o nahradenie vyhlásenia vôle**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 66/2007, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 17. septembra 2008 sp. zn. 6 Co 189/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom zo 14. apríla 2008, č.k. 5 C 66/2007-85 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného ako predávajúceho s uzavretím kúpnej zmluvy datovanej k 5. septembra 2007 s textom obsiahnutým v žalobnom petite, zamietol. Konanie v časti, ktorou sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného k podaniu návrhu na povolenie vkladu vlastníctva datovaného k 5. septembru 2007 s textom obsiahnutým v žalobnom petite, zastavil. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 32 749 Sk. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v konaní nebolo preukázané uzavretie platnej zmluvy o budúcej zmluve medzi účastníkmi konania, nakoľko nespĺňa náležitosti v zmysle § 50a ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, keďže vymedzenie predmetu kúpy (pozemkov) je neurčité (nie je uvedená kultúra a výmera jednotlivých parciel a katastrálne územie, v ktorom sa majú nachádzať) a absentuje uvedenie kúpnej ceny. Preto žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného ako predávajúceho s uzavretím kúpnej zmluvy, zamietol. Konanie v časti, ktorou

sa žalobca domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného k podaniu návrhu na povolenie vkladu vlastníctva, z dôvodu späťvzatia žaloby podľa § 96 ods. 1, 3 O.s.p. zastavil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 vety prvej O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. septembra 2008 sp. zn. 6 Co 189/2008 rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutom výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu o nahradenia prejavu vôle žalovaného ako predávajúceho s uzavretím kúpnej zmluvy, potvrdil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania v sume 21 208 Sk. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými zisteniami okresného súdu ako i s jeho právnym posúdením veci. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. vzhľadom na plný úspech žalovaného v odvolacom konaní.

Žalobca podal proti tomuto rozsudku krajského súdu dovolanie a žiadal, aby dovolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., keď dovolací súd vec prejednal a rozhodol napriek tomu, že svoju neprítomnosť jeho právna zástupkyňa ospravedlnila a požiadala o odročenie pojednávania.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 240 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či sa ním napadá rozhodnutie, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti rozsudku, je procesne prípustné, ak sa ním napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (viď § 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa dovolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak dovolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je

dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa týchto ustanovení, lebo dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu (ktorý dosiaľ v tejto veci ani nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné. Dovolanie žalobcu preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na vyššie uvedené by procesnú prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku žalobcu zakladala len procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je odvolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa odvolací súd neobmedzil len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa – a to aj vzhľadom na obsah dovolania – zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je však významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver dovolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v zákone taxatívne vymenovanými, procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) a tiež iné nesprávnosti než sú vady postupu súdu v konaní (napríklad nesprávnosti, ku ktorým došlo v rámci právneho posudzovania veci, alebo ku ktorým došlo v rámci myšlienkového

procesu súdu pri vyhodnocovaní výsledkov vykonaného dokazovania), nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

Žalobca v dovolaní nenamietal, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní na súdoch nižšieho stupňa došlo k odňatiu možnosti žalovanej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci bola dovolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať, treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva (§ 25 ods. 3 O.s.p.). Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Pri skúmaní, či krajský súd v konaní postupoval v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. a či teda bola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať, keď bolo uskutočnené pojednávanie 17. septembra 2008 napriek tomu, že jeho právna zástupkyňa sa z neúčasti ospravedlnila z dôvodu nástupu na kúpeľnú liečbu a súčasne ospravedlnila aj neúčasť JUDr. L., ktorého substitučne splnomocnila na zastupovanie, z dôvodu kolízie pojednávaní, a žiadala o odročenie pojednávania, dovolací súd dospel k záveru, že žalobca nedôvodne namieta existenciu tejto vady.

Z obsahu spisu vyplýva, žalobca v danej veci udelil 4. septembra 2007 plnú moc advokátke JUDr. D. (č.l. 19 spisu); menovaná advokátka bola v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení oprávnená na všetky úkony, ktoré mohol v konaní robiť žalobca. Doručenie predvolania na odvolacie pojednávanie nariadené na 17. septembra 2008 o 11,00 hod. tejto advokátke (podľa doručenky pripojenej k č.l. 106 spisu ho prevzala 30. augusta 2008), treba považovať za doručenie tohto predvolania žalobcovi. Zástupkyňa žalobcu písomným podaním z 8. septembra 2008, doručeným v ten istý deň aj krajskému súdu, ospravedlnila neúčast' na odvolacom pojednávaní z dôvodu, že od 14. septembra 2008 nastupuje do kúpeľov, poukaz do ktorých má zaplatený od marca 2008, a súčasne ospravedlnila aj JUDr. L., ktorého v konaní substitučne splnomocnila, z dôvodu, že má tiež v tento deň iné pojednávanie na súde v Galante, a žiadali pojednávanie odročiť.

Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená hlavne v ustanovení § 115 ods. 2 O.s.p., ktoré súdu ukladá predvolať účastníkov na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Je na účastníkovi, či využije svoje právo zúčastniť sa pojednávania na súde. Ak účastníkovi bráni určitá prekážka v účasti na pojednávaní, mal by z tohoto dôvodu požiadať o odročenie pojednávania, pričom treba súdu oznámiť dôvod tejto žiadosti. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. súdu umožňuje prejednať vec aj v neprítomnosti takéhoto účastníka, ktorý - hoci riadne predvolaný - sa nedostavil na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 119 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak zástupca účastníka tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t.j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne (dôležité, ospravedlniteľné) ako z hľadiska objektívneho tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená). Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu.

Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Pokiaľ skutočnosť, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p., nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. V prejednávanej veci boli odvolaciemu súdu známe len tie skutočnosti, ktoré uviedla právna zástupkyňa žalobcu vo svojom podaní z 8. septembra 2008. Zástupkyňa žalobcu v ňom síce požiadala o odročenie odvolacieho pojednávania, avšak dôležitý dôvod pre takýto postup nepreukázala; k žiadosti doklad o nástupe na kúpeľnú liečbu, resp. objednávku kúpeľnej liečby, nepriložila, hoci kúpeľnú liečbu mala vopred plánovanú a túto podľa vlastného vyjadrenia zaplatila už v marci 2008. Ak za tohto stavu odvolací súd žiadosti právnej zástupkyne žalobcu o odročenie pojednávania nevyhovel a vec prejednal v jej neprítomnosti, neporušil žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku. Z tohto dôvodu je irelevantné ospravedlnenie JUDr. L. z neúčasti na odvolacom pojednávaní v danej veci, ktorého právna zástupkyňa žalobcu ako substitúta splnomocnila na základe splnomocnenia z 27. februára 2008 (č.l. 65 spisu) na zastupovanie v konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z ustanovenia § 238 O.s.p. ani z ustanovenia § 237 O.s.p., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu napriek tomu nepriznal náhradu trov konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. júna 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková